

1978-ieji

– Kelkis, genijau.

Rotšteinas visai nenori keltis. Sapnas buvo toks geras. Sapnavo savo pirmąją žmoną, daug mėnesių prieš jai tampant pirmąja žmona, tik septyniolikos, tobulą nuo galvos iki kojų. Nuogą ir tvaskančią. Ir save nuogą. Devyniolikos, juodomis panagėmis, bet jai tai nė motais, bent jau tada buvo nė motais, nes jo galva buvo prikimšta svajonių, o svajonės jai rūpėjo labiausiai. Ji net labiau už jį tikėjo svajonėmis. Ir gerai, kad tikėjo. Dabar jis sapnavo, kaip ji juokiasi ir siekia tos jo kūno dalies, už kurios lengviausia suimti. Jis stengėsi eiti į ją dar giliau, bet staiga kažkieno ranka sugriebė jį už peties, ėmė purtyti ir sapnas dingo lyg sprogęs muilo burbulas.

Jam jau seniai nebe devyniolika ir jis nebegyvena dviejų kambarių butuke Naujajame Džersyje. Liko pusmetis iki aštuoniasdešimtojo gimtadienio, jis įsikūręs ūkyje Naujajame Hampšyre, čia pagal surašytą testamentą turėtų būti ir palaidotas. Miegamajame kažkokie vyrai. Su slidininkų kaukėmis ant veidų – viena raudona, antra mėlyna, o trečia ryškiai geltona. Išvydęs jas, Rotšteinas bando save įtikinti, kad tai kitas sapnas – tas mielas pirmasis, kaip dažnai nutinka, baigėsi košmaru, – bet paskui ranka paleido jo žastą, sugriebė už peties ir nutraukė nuo lovos. Jis dunkstelėjo galva į grindis ir suriko iš skausmo.

– Liaukis, – subara vyras geltona kauke. – Nori, kad prarastų sąmonę?

– Pažiūrėkit, – sušunka kitas su raudona kauke. – Seniokui kietai stovi. Turbūt gerą vaizdelį sapnavo.

Mėlynoji Kaukė – tas, kuris purtė už peties, – atšauna:

– Taip stovi tik tulike. Kai sulauki tokių metų, jau niekas nebegali pastatyt. Mano senelis...

– Tyliau, – nutraukia jį Geltonoji Kaukė. – Niekam tavo senelis nerūpi.

Nors pusiau apsvaigęs, dar gaubiamas yrančios miego skraistės, Rotsteinas vis tiek supranta patekęs į bėdą. Galvon topteli mintis: išilaužimas. Pakėlęs akis pažvelgia į miegamajame nežinia iš kur išdygusią trijulę. Skauda galvą (dėl pastaruosiu metu vartojamų kraują skystinančių vaistų rytoj dešinėje pusėje atsiras didžiulė kraujosruva), o širdis su grėsmingai silpnomis pertvaromis smarkiai daužosi kairėje krūtinės ląstos pusėje. Trijulė baugiai palinkusi virš jo, trys vyrai pirštinėtomis rankomis, apsilvilkę languotomis rudeninėmis striukėmis, užsimaukšlinę baisias šiltas vilnones kepures. Namų vagys, o jis vienas prieš tris už penkių mylių nuo miesto.

Nuvijęs šalin miegus Rotsteinas iš visų jėgų pamėgina sutelkti mintis, bandydamas įtikinti save, kad šioje situacijoje yra vienas geras dalykas: jeigu vyrai nenori rodyti savo veidų, vadinasi, ketina palikti jį gyvą.

Galbūt.

– Ponai, – prabyla Rotsteinas.

Ponas Geltonasis nusijuokia ir kilsteldamas aukštyn abu nykščius pagiria:

– Gera pradžia, genijau.

Rotsteinas linkteli, lyg būtų išgirdęs komplimentą. Dirstelėjęs į laikrodį ant spintelės prie lovos pamato, kad dar tik ketvirtis trečios. Tada vėl atsisuka į Geltonąjį poną, veikiausiai šios grupės vedlį, ir taria:

– Pinigų turiu nedaug, galit juos pasiimti. Tik išeiokit ir nieko man nedarykit.

Pakilęs vėjo gūsis vakarinėje namo pusėje sušiurena rudeničius lapus. Rotsteinas staiga sumoja, kad jau įjungtas šildymas. Juk ką tik buvo vasara, ar ne?

– Kiek mums žinoma, pinigų prilaikai gana nemažai, – atrėžia jam ponas Raudonasis.

– Tyliau. – Ponas Geltonasis ištiesia Rotsteinui ranką. – Stokis, genijau.

Rotsteinas paima atkištą ranką ir drebančiomis kojomis atsi-
stoja, paskui atsisėda ant lovos. Sunkiai šnopusdamas aiškiai su-
vokia (savimonė jam visą gyvenimą buvo ir prakeiksmas, ir Dievo
palaima), kokį vaizdelį regi šita trijulė: senioką mėlyna nutąsyta
pižama, nuplikusia galva, tik su keliais plaukų kuokšteliais, lyg
kukurūzų spragėsių gumulėliais virš ausų. Štai kas liko iš rašyto-
jo, kurio nuotrauka tais metais, kai J. F. Kenedis tapo prezidentu,
puikavosi ant žurnalo *Time* viršelio: DŽONAS ROTSTEINAS –
AMERIKOS GENIJUS ATSISKYRĖLIS.

Kelkis, genijau.

– Atsipūsk, – pataria ponas Geltonasis. Jis kalba rūpestingai,
bet Rotsteinui nesinori juo tikėti. – O tada eisime į svetainę ir pa-
sikalbėsime kaip visi padorūs žmonės. Neskubėk. Ir surimtėk.

Rotsteinas kvėpuoja lėtai ir giliai, širdis jau šiek tiek apsira-
mino. Bando galvoti apie Pegę, apie jos puodelio formos (mažas,
bet tobulas) krūtis ir ilgas švelnias kojas, tačiau sapnas jau dingęs,
nebeliko ir pačios Pegės, dabar ta sena ragana gyvena Paryžiuje.
Iš jo pinigų. Gerai, kad Jolanda, antrasis jo mėginimas paragauti
santuokinės laimės, jau mirusi ir nebereikalauja alimentų.

Raudonoji Kaukė išėjo iš kambario ir dabar Rotsteinas girdi
vyrą kuičiantis darbo kambaryje. Kažkas nukrito. Kaukši trauko-
mi stalčiai.

– Na, kaip? Geriau? – klausia ponas Geltonasis ir, Rotsteinui
linktelėjus, paragina: – Tada eime.

Lydimas pono Mėlynojo iš kairės ir pono Geltonojo iš dešinės,
Rotsteinas leidžiasi nuvedamas į nedidukę svetainę. Darbo kam-
baryje ir toliau girdėti bruzdesys. Netrukus ponas Raudonasis ati-
darys spintą, pastums į šalį du švarkus, tris megztinius ir pamatys
seifą. Tai neišvengiama.

*Tiek to. Tik tegu palieka užrašų sąsiuvinius, kam jiems jie reika-
lingi? Tokiems banditams rūpi tik pinigai. Vis tiek turbūt neskaito
nieko rimtesnio už laiškus Penthouse žurnale.*

Deja, abejonių kelia tas ponas su geltona kauke. Jis kalba kaip išsilavinęs žmogus.

Svetainėje dega visos šviesos, užuolaidos neužtrauktos. Naktinėjantys kaimynai turbūt sunerimtų, kas čia dedasi senuko rašytojo namuose... jeigu tik tų kaimynų būtų. Artimiausi kaimynai gyvena už dviejų mylių, prie pagrindinio greitkelio. Draugų jis neturi, į svečius irgi niekas neužsuka. Koks nors užklydęs prekivis iškart pasiunčiamas velniop. Rotsteinas – keistas seniokas. Nebekuriantis rašytojas. Atsiskyrėlis. Moka mokesčius ir niekam neužkliūva.

Mėlynasis ir Geltonasis nuveda jį prie krėslų priešais retai žiūrimą televizorių, o jam iškart nesutikus sėstis, ponas Mėlynasis stipriai pastumia.

– Ramiau! – subara jį Geltonasis ir Mėlynasis kažką burbtelėjęs sau po nosimi žengia atgal. Čia vadovauja ponas Geltonasis. Jau aišku. Ponas Geltonasis – gaujos vedlys.

Jis pasilenkia prie Rotsteino, delnais atsiremia į kelius, apmautus velvetinėmis kelnėmis.

– Gal norėtum šlakelį ko nors stipraus sielai nuraminti?

– Jeigu kalbi apie alkoholį, gerti mečiau prieš dvidešimt metų. Gydytojai liepė.

– Šaunuolis. Vaikštai į susirinkimus?

– Nebuvau *alkoholikas*, – atremia susierzinęs Rotsteinas. Juokinga, kad tokioj padėty dar galima ir susierzinti... O gal ir ne. Kas žino, kaip turi elgtis žmogus, vidury nakties ištrauktas iš lovos kelių vyrų su spalvotomis kaukėmis? Įdomu, kaip reikėtų aprašyti tokią sceną. Ir nesugalvojo; apie tokias situacijas jis paprasčiausiai niekada nėra rašęs. – Kodėl žmonės mano, kad kiekvienas dvidešimto amžiaus baltųjų rasės rašytojas būtinai turi būti *alkoholikas*.

– Gerai jau, gerai, – purkšteli ponas Geltonasis. Švelniai, lyg ramintų niurzgantį kūdikį. – Vandens?

– Ne, ačiū. Dabar labiausiai norėčiau, kad jūs visi trys išsinešdintumėte, todėl būsiu su jumis visiškai atviras. – Įdomu, ar tas ponas Geltonasis bent kiek išmano pagrindinę žmogiškojo bendravimo taisyklę: kai kas nors dievagojasi būsiąs visiškai atviras,

tai dažniausiai ruošiasi pažerti tiek melo, kad nespėsi virškinti. – Mano piniginė guli miegamajame ant komodos. Joje aštuoniasdešimt dolerių ar daugiau. Ant židinio atbrailos stovi molinis arbatinis...

Parodo pirštu. Ponas Mėlynasis pasisuka pažiūrėti, o ponas Geltonasis nė nepajudėjo. Jis ir toliau įdėmiai stebi Rotsteiną, kone linksmai žvelgdamas iš po savo kaukės. *Nieko neišdegs*, pamano Rotsteinas, bet vis tiek toliau varo savo. Dabar, miegams visai išsilaksčius, jis smarkiai įsiuto ir išsigando, nors gerai žino, kad nevalia jiems rodyti savo pykčio.

– Ten guli namų ūkio reikmėms skirti pinigai. Penkios ar šešios dešimtys dolerių. Daugiau pinigų namie nelaikau. Paimkit visus ir dinkit.

– Sušiktas melagis, – nusikeikia ponas Mėlynasis. – Turi gero kai daugiau, seni. Mes žinom, patikėk manim.

Ir lyg iš surežisuoto spektaklio jam išstarus privalomuosius žodžius, ponas Raudonasis surinka iš darbo kambario:

– Bingo! Radau seifą! Didžiulį!

Rotsteinas nė kiek neabejojo, kad vyras su raudona kauke jį suras, bet širdis vis tiek nusirita į kulnus. Kvaila laikyti namie pinigus, bet neliko kitos išeities dėl jo paties nenoro naudotis kredito kortelėmis, čekių knygelėmis, kojinėmis, pinigų perlaidomis – visomis tomis pagundų grandinės dalimis, kurios apraizgo amerikiečius ir įtraukia į milžinišką, visapusiškai žlugdantį skolinimosi ir pinigų švaistymo mechanizmą. Tačiau gryniesiems gali jam išgelbėti gyvybę. Pinigų galima užsidirbti. O prirašytų sąsiuvinį, kurių ten per šimtą penkiasdešimt, jau nebeatkursi.

– Rėžk derinuką, – paliepia ponas Mėlynasis ir spragtelį pirštinetais pirštais. – Paskubėk.

Rotsteinas jaučiasi taip supykęs, kad jau norėjo nesakyti, nes, anot Jolandos, pyktis jam visą gyvenimą buvo atsitraukimo įrankis („Galbūt net nuo vaikystės lopšio“, – sakydavo ji), be to, jis dar ir labai pavargęs, labai išsigandęs. Jeigu spyriosis, jie vis tiek išpeš iš jo tą derinuką. Gal dar net kitas širdies smūgis ištiks, ir tas tai jau tikrai jį pribaigs.

– Jeigu pasakysiu jums seifo kodą, ar paimsite pinigus ir išsinešdinsite?

– Pone Rotsteinai, – švelniai taria ponas Geltonasis, jo balsas skamba nuoširdžiai (ir dėl to groteskiškai), – ne jūsų nosiai dabar derėtis. Fredi, eik, atnešk krepšius.

Rotsteinas pajuto tvokstelint šalto oro gūšį, kai ponas Mėlynasis, dabar jau žinomas ir kaip Fredis, išėjo laukan pro virtuvės duris. O ponas Geltonasis ir toliau meiliai jam šypsosi. Rotsteinui ta šypsena jau kelia šleikštulį. Ir tos raudonos lūpos.

– Nagi, genijau, klok. Greičiau pradėsim, greičiau užbaigsim.

Rotsteinas išberia *Gardall* seifo, esančio darbo kabinete, skaičių derinį.

– Trys – du sukiai į kairę, trisdešimt vienas – du sukiai į dešinę, aštuoniolika – vienas sukis į kairę, devyniasdešimt devyni – vienas sukis į dešinę ir grįžtam prie nulio.

Raudonos lūpos iš po kaukės išsišiepia dar plačiau ir apnuogina dantis.

– Galėjau ir pats atspėti. Juk tai jūsų gimimo data.

Kol Geltonasis diktavo seifo kodą sėbriui drabužių spintoje, Rotsteinas spėjo sumesti kelias nemalonias išvadas. Ponai Mėlynasis ir Raudonasis įsibrovė dėl pinigų, ponas Geltonasis irgi gali pareikalauti savosios dalies, bet Rotsteinas abejoja, ar tam žmogui, kuris vadina jį *genijum*, pinigai yra pagrindinis tikslas. Ir tarsi patvirtindamas šias mintis, į namą sugrįžo ponas Mėlynasis, įleisdamas vidun dar vieną šalto oro gūšį. Jis atvilko keturis tuščius kelioninius krepšius, užsimetęs po du ant kiekvieno peties.

– Klausyk, – taria Rotsteinas ponui Geltonajam, sugavęs jo žvilgsnį ir stengdamasis kuo ilgiau išlaikyti jo dėmesį. – Nereikia. Tame seife daugiau nieko vertingo nėra, tik pinigai. Visa kita – padrika keverzonė, bet ji svarbi tik man vienam.

Iš darbo kambario atsklido pono Raudonojo šūksnis:

– Jergutėliau, Mori! Užtikom aukso puodą! Ei, vyručiai, čia kalnas žalių! Ir visi dar banko vokuose! O jų čia kelios dešimtys!

Mažiausiai šešios dešimtys, būtų pasakęs Rotsteinas, o gal net ir visos aštuonios. Po keturis šimtus dolerių kiekviename voke. Iš

mano finansininko Arnoldo Abelio, gyvenančio Niujorke. Džinė išgrynina banke čekius namų išlaidoms ir parneša pinigus vokuose, o aš kraunu juos į seifą. Tik tų išlaidų beveik nėra, nes Arnoldas didžiąją dalį sąskaitų apmoka Niujorke. Kartkartėmis duodu grynųjų Džinei, per Kalėdas šiek tiek atseikėju paštininkui, o šiaip pinigų beveik neleidžiu. Jau daug metų šitaip, ir kam? Arnoldas niekada neklausinėja, kam man gryniesi. Gal mano, kad retsykiais sumoku kokiai mergšei pagal iškvietimą. O gal galvoja, kad statau už žirgus Rokingamo lenktynėse.

Bet keisčiausia yra štai kas, galėtų pasakyti ponui Geltonajam (dar vadinamam Moriu). Aš pats niekada nesu uždavęs sau šito klausimo. Niekada nesu susimąstęs ir kam kaupiu vieną po kito tuos užrašų sąsiuvinius. Tiesiog darau tai, ir tiek.

Jis *būtų galėjęs* visa tai pasakyti, bet nutylėjo. Ne dėl to, kad ponas Geltonasis gal būtų jo nesupratęs, o todėl, kad ta jo gudri raudonų lūpų šypsena išduoda, jog būtų supratęs.

Bet tiek to.

– Ko dar ten yra? – šūkteli sėbrui ponas Geltonasis. Žvilgsniu jis ir toliau remia Rotsteiną. – Dėžės? Dėžės su rankraščiais? Tokiais, apie kokius tau esu pasakojęs?

– Ne dėžės, o palaidi sąsiuviniai, – atsako jam ponas Raudonasis. – Visas seifas prigrūstas tų sąsiuviniių.

Nenuleisdamas akių nuo Rotsteino ponas Geltonasis šypsosi.

– Ranka rašytų? Vis dar rašai ranka, genijau?

– Meldžiu, – sako Rotsteinas. – Palikit juos man. Tų rankraščių niekam nevalia rodyti. Jie dar neparengti spaudai.

– Aš manau, kad niekada ir nebus. Na, juk esi tik didelis senų daiktų kaupikas. – Ugnelės jo akyse – tos ugnelės, kurią Rotsteinas pavadintų airiška liepsnele, – jau nebeliko. – Ei, bet argi tau reikia dar ką nors spausdinti? Tikrai ne dėl pinigų, ką? Juk gauni autorinį honorarą už *Bėglį*. Ir už romaną *Bėglys pradeda veikti*. *Bėglys lėtina greitį*. Už garsiąją Džimio Goldo trilogiją. Leidyklos nespėja jos spausdinti. Visa mūsų didžioji tauta skaito ją per literatūros pamokas koledžuose. Literatūros mokytojų klikos, manančios, kad judu su Solu Belou nuraškėt mėnulį, dėka įgijot

didžiulę priverstinių skaitytojų, jūsų knygas perkančių mokyklinukų, auditoriją. Apsirūpinta iki gyvos galvos, taip? Kam publikuoti dar ką nors, kas pakenktų tokiai tvirtai auksinei reputacijai? Gali sau slėptis čia apsimetinėdamas, kad kitas pasaulis neegzistuoja. – Ponas Geltonasis palinguoja galvą. – Mielas drauge, ananiam susilaikymui tu suteiki visai kitokią prasmę.

Tarpduryje tebekiurksantis ponas Mėlynasis klausia:

– Ką man liepsi daryt, Mori?

– Eik pas Kurtį. Sukraukit viską į krepšius. Jeigu visi sąsiuviniai netilps, paieškokit, kur dar galėtumėt juos sukisti. Net ir tokia užsisėdėjusi žiurkė turėtų namie turėti lagaminą. Be to, negaiškite laiko, pinigų neskaičiuokit. Noriu kuo greičiau dingti iš čia.

– Supratau. – Ponas Mėlynasis – Fredis – išeina.

– Nedarykit to, – prašo Rotsteinas ir smarkiai nustemba išgiręs drebant savo balsą. Kartais jis pamiršta, kad yra labai senas, bet ne šiandakt.

Tas, kurį vadina Moriu, palinksta ir pro skylės kaukėje žalsvai pilkomis akimis įsispitrėja į Rotsteiną.

– Noriu žinoti štai ką. Jeigu sakysi tiesą, užrašus gal ir paliksim. Ar sakysi man tiesą, genijau?

– Pasistengsiu, – atsako Rotsteinas. – Beje, aš niekada savęs taip nevadinau. Genijum mane pavadino žurnalas *Time*.

– Bet protesto laiško žurnalui irgi neparašei.

Rotsteinas nieko jam neatsako. Šunsnukis, topteli mintis. Sumautas kalės vaikas. Nieko man nepaliksi, taip? Kad ir ką tau pasakyčiau.

– Norėčiau išgirsti štai ką. Kokio velnio negalėjai palikti Džimio Goldo ramybėje? Kam reikėjo jį šitaip murkdyti veidu į purvą?

Klausimas toks netikėtas, kad iš pradžių jis nė nesuprato, apie ką Moris kalba, nors Džimis Goldas yra garsiausias Rotsteino personažas, dėl kurio jis niekada nebus pamirštas (jeigu apskritai yra dėl ko jį prisiminti). Tame pačiame žurnalo *Time* išspausdintame vedamajame, kur Rotsteinas buvo pavadintas genijumi, Džimis Goldas buvo pakrikštytas „amerikietišku nevirties simboliu visko pertekusioje šalyje“. Nieko sau klieдалas, bet knygos buvo puikiai perkamos.

– Jeigu manai, kad po *Bėglio* reikėjo nieko daugiau neberašyti, tai nesi toks vienintelis. – Ir vos nepridūrė dar kai ko. *Bėglys pradeda veikti* dar labiau sutvirtino jo, kaip įtakingo Amerikos rašytojo, reputaciją, o *Bėglys lėtina greitį* tapo jo kūrybinės karjeros viršūne: kritikai be muilo lindo į užpakalį, net šešiasdešimt dvi savaites knyga puikavosi *New York Times* perkamiausiųjų sąrašė. Ir dar Nacionalinė literatūros premija, kurios atsiimti jis pats neatvyko. *Pokarinės Amerikos „Iliada“*, taip buvo pavadinta ne paskutinė jo knyga, o visa trilogija.

– Aš nesakau, kad po *Bėglio* nieko daugiau nebereikėjo rašyti, – sako Moris. – *Bėglys pradeda veikti* irgi gera knyga, gal net geresnė už pirmąją. Abi tokios *tikroviškos*. Bet paskutinė... Dieve mano, koks suknistas karnavalas. Reklama? Kas ta *reklama*?

Ir tada ponas Geltonasis padarė tai, nuo ko Rotsteinui užspaudė gerklę ir širdis nusirito į kulnus. Vyras lėtai, beveik mąsliai nusitraukė nuo galvos geltoną kaukę ir prieš jį stėjo Bostono airių įprastinio veido jaunuolis: ugninių plaukų, žalių akių, blyškios odos, kuri paprastai suskrunda saulėje, bet niekada neįdega. Ir dar tos keistai raudonos lūpos.

– Namas *užmiestyje*? Fordas sedanas *kieme*? Žmona ir du maži *vaikučiai*? Žmonės viskuo patikės? Ar tą norėjai pasakyti? Visi praris šituos nuodus?

– Užrašuose...

Tuose sąsiuvinuose yra dar du romanai apie Džimį Goldą, norėjo pasakyti Rotsteinas, užbaigiantys visą ciklą. Pirmajame praregėjęs Džimis pamato gyvenimo užmiestyje tuštybę ir palieka šeimą, meta darbą, spjauna į patogų būstą Konektikute. Išsina iš namų pėsčias, nepasiėmęs nieko, tik tai, ką apsvilkęs, tik su kuprine ant pečių. Jis tarsi tampa brandžiu prototipu paauglio, išmesto iš mokyklos, išsižadėjusio savo sumaterialėjusios šeimos ir nusprendusio stoti į armiją po savaitgalio išgertuvių ir klajonių Niujorko gatvėmis.

– Kas tuose sąsiuvinuose? – klausia Moris. – Nagi, genijau, klok. Pasakok, kodėl tau reikėjo jį partrenkti ir dar prispausti koja galvą.

Knygoje Bėglys traukia į Vakarus jis vėl tampa savimi, norėtų atsakyti jam Rotsteinas. Tampa toks, koks buvo anksčiau. Bet ponas Geltonasis jau parodė savo veidą ir dabar iš dešinės vilnonio švarko kišenės jau traukia pistoletą. Jis atrodo gaudžiai.

– Sukūrei vieną nuostabiausių personažų Amerikos literatūroje, o paskui pats jį apšikai, – rūstauja Moris. – Šitaip pasielgęs žmogus nevertas gyventi.

Pyktis vėl pliūpteli lyg maloni staigmena.

– Jeigu taip manai, – taria jam Rotsteinas, – vadinasi, nieko nesupratai, ką aš parašiau.

Moris nukreipia į jį pistoletą. Jo žiotyse – juoda akis.

Rotsteinas pakelia artrito susuktą pirštą ir tarsi savo ginklą atkišęs į Morį pajunta pasitenkinimą, kai šis iš nuostabos sumirksi ir net vos regimai krūpteli.

– Nedrįsk manęs kritikuoti, neišmanėli. Aš iki kaklo prisiklausiau kritikos, kai tu dar net nebuvai gimęs. Beje, kiek tau? Dvidešimt dveji? Dvidešimt treji? Ką tu išmanai apie gyvenimą? Apie literatūrą aš jau nekalbu.

– Pakankamai daug, kad suvokčiau, jog ne visais tikima. – Rotsteiną pribloškia airiškose akyse sužibusios ašaros. – Neaiškink man apie gyvenimą, juolab kad pats pastarąsias dvi dešimtis metų slepiesi nuo viso pasaulio ir tūnai kaip žiurkė urve.

Sena kritikos strėlė – kaip *drįsai* iškristi iš Garbės lentos? – iš rusenančio pykčio Rotsteinui įplieskia baisų įtūžį – tokį, dėl kurio svaidomi indai ir laužomi baldai, kokiam mielai būtų pritarusios Pegė su Jolanda, – ir jis apsidžiaugia. Verčiau mirti supykus, nei keliaklupsčiauti ar maldauti.

– Kaip iš mano kūrybos užsidirbsi šlamančiųjų? Ar apie tai esi pagalvojęs? Ko gero, taip. Įtariu, kad esi apsvarstęs, kaip galėtum parduoti pavogtą Hemingvėjaus užrašų sąsiuvinį ar Pikaso paveikslą. Bet tavo draugeliai juk nėra tokie išprusę kaip tu, tiesa? Spėju iš jų kalbos. Ar jie žino tiek, kiek tu? Galvą dedu, ne. Bet tau pavyko juos prikalbinti. Parodei jiems didelį pyragą ir pažadėjai kiekvienam po nemažą jo gabalą. Manau, šitą tu sugebi. Tau žodžio kišenėj ieškoti nereikia. Tik, manau, ta kišenė labai negili.

– Nutilk. Kalbi kaip mano motina.

– Esi tik eilinis vagis, mielas drauge. Baisiai kvaila vogti tai, ko paskui negalėsi parduoti.

– Užsičiaupk, genijau. Aš tave perspėjau.

O jeigu jis nuspaus gaiduką? – pagalvoja Rotsteinas. Nebereikės gerti vaistų. Gailėtis dėl praeities, dėl gyvenimo kelią užgriozdinusių nenusisekusių santykių, lyg pakelėje paliktų sudaužytų automobilių. Nebeužeis rašymo priepuolių, nebesikaups vienas po kito prirašyti sąsiuviniai lyg triušio spiros, išbarstytos miško keliukuose. Gal ir visai neblogai būtų gauti kulką į kaktą. Jau geriau nei vėžys ar Alzheimeris, tas didžiausias visų, kurie per savo gyvenimą duoną užsidirbo protu, siaubas. Žinoma, pasipils antraštės, bet aš jų prisiskaičiau tiek ir tiek dar iki to nelemto straipsnio žurnale *Time*... Bet jeigu jis nuspaus gaiduką, man jų skaityti nereikės.

– Tu *kvailys*, – rėžia Rotsteinas. Staiga jį ištinka ekstazė. – Manaisi esąs protingesnis už tuodu? Tikrai ne. Jie bent suvokia, kad pinigus galima išleisti naudingai. – Ir jis pasilenkęs įremia žvilgsnį į tą blyškų, šlakų nubertą veidą. – Žinai ką, vaike? Tokie kaip tu tik teršia dorą skaitytojo vardą.

– Paskutinįkart perspėju, – sako Moris.

– Nusišikt man į tavo perspėjimą ir į tavo motiną. Arba šauk, arba dink iš mano namų.

Morisas Belamis šauna į jį.